

Эрдм-сургуулиг гүүдүлхин төлө

Өдгэ цагт Хальмг тангьчин школмудар сургуулин джил төгсдэж йовна. КПСС-н XX-ч съездин шиндврэс иштэгээр кōдлэд, сургуулин багшнр бсдэж йовх багьчудт сургьмдэж бггьнд сян оньган бгцхäv. Сургьлгьан ясерулдэж нярдүлв, сургьмджин тōриг гүүткв. Бяädлджиргьлэс сургьмджин тōриг салгьдэж кегден буру йовдлиг уурав. Улгүрлхд, школмуд болгьар гилтэ эрднь-шишя, багц-огород тярлгьяр, хōд киргьлгьяр школын бригадс бүрдäv.

Кесг школмудар хō киргьлгьнэ, сад-огород тярлгьнэ, бвс хадлгьна, мал бсглгьнэ производственн звенос гарв. Совхоз-колхозмуд теднд газр гаргьцхав, сад-огород, хялэдэж асрх малмуд батлдж бгцхäv. Тер газрмудар 5-ч классар сурдг сургуульчнр 4 миньгьн-га газрин бвс хадхмн, 600 га эрднь-шишя, 250 га тярэ, 57 га темснэ сад хялэдэж-асрдэж ургьахмн. Эн уулдврән сургуульчнр совхоз-колхозмудт элдв ик нōкд болхмн.

Эн сургуулин джилд мана

тангьгьчар 620 сургуульчнр дундин школ дуусхмн, арвн класс тōгөгсн аттестат авлгьна шүүвр бгцхэхмн. Эн шүүврән бгэд, сургуулян дууссна хōбн совхоз-колхозмудар гарч кōдлцхэхмн.

Дарук джилд урдкасн сургуульчнрин тонь 10 миньгьн улс немхмн, шинэс немдэж школмуд болн классмуд секгдхмн. Эн тōр тетгьхин эркд, сургуульчнриг хальмг келяр дасхх багшнр белдлгьнэ курс гарв. Эн курсг 125 кун дасхмн. Эдн тангьгьчин школмудар кōдлцхэхмн. Сургуулин багшнрин медрл бōдлүлгьнэ курс Ставрополь балгьснд, Ростовд бас бурдэж бйәннэ.

Долад джилэ школмудиг хуврэлгьяр, дундин арвн джилэ школмуд 21 бйәнснэсн 34 курч бсхмн. Сарпинск района „Степной“—совхозд, Западн района „Южный“—совхозд, Юстинск района „Ено-таевский“—совхозд болн Элст балгьснд шин школмуд тосхгдэж бяргдхмн, эдн августин 15 куртл дуусгдхмн. Совхозмудар эн школмуд тосхлгьн цаг зуур, тосхлгьна материалмуднь дутг болад

зогсагддэж одсн бйәннэ. Эн йовдлиг тевчдэж болшго, эн эрки чинртэ тōрт тангьгьчин совхозин управлень оньган бгх зōвтэ, эрк биш тер школмуд бярлгьиг болзгтнь күүцэхмн.

Района эрдм-сургуулин халх отделмуд, алдр Октябрьск революцин 40-ч бōниг сян диилвряр уктхар шундэж йовцхана. Тиим райод: Приютненск, Приозери, нань чигн. Эдн школмуд яслгьна кōдлмшян эклэд кеджйацхәннэ. Приозери совхозин нег фермд, ирсн хальмгуд школиң гер ясцхав, интернатн школ бярджәннэ.

Яшалтад кохозникудин нилчяр гурвн школ кегдджәннэ, эн джилд эдн дуусгдхмн. Олна сургууль-эрдм—олн амтнэ кундтэ керг. Теднэ нилчниигьүрт, урмд седклд, эрдм-сургуулин тōр делгрүллгьнд района партийн комитетс, района куч-кōлсчнрин депутатрин Советс туслнь оньган тавх зōвтэ. Школмуд тосхлгьнд бдгэ цагт орагьинь буркх шифр кергтэ. Задгьа ората тосхлт хург норад эвдрхнь амр. Эрк биш эн материалар үкс гидэж тетгх кергтэ.

Школин бйәрд, сургьмдэж-ин кабинетс, спортин площадкэ яслгьнла зерглүлдж, сургьмдэж-дамшлтин участкэ сйәннәр бурдэхмн. Сургьх зōвтэ дегтрмудинь белдхмн. Тер тōлэд багшнрин медрл бōдлүллгьнэ институгин научн кōдлэчнр хальмг келнэ дегтрмуд бичджйацхәннэ. Хальмг келн-бичгин зокалар июль сард СССР-ин науксин Академиий гардврта конференц болхмн. Эн конференцд тангьгьчин интеллигентс цугьяр берк сйәннәр белдхадэж, шунмгьа кевәр орлццххх зōвтэ.

Эрдм-сургуулин тōр хагьлхд, тер тōриг туслнь күүцэх улс эврэ келнэ гун медрлтэ кадр болх мōн. Тер тōлэд Ставропольск пединститутд 50 күүнэ хальмг отделень гархмн; Карачаево-Черкесск педучилищд 60 күүнэ хальмг отделень гархмн. Эн хойр отделеньст орх улс шүүврт конкурс угагьяр авгдхмн. Тун деер орн-нутгин наадк ах сургуулин заведеньсар: Москван госуларсвенн университетд, мединститутст, Тимирязевин нертэ академийд, политехническ, тосхлгьна болн наадк институтст хальмг улсин багьчудиг конкурс угагьяр шүү-

үврг орулх ил-аргь привилегьств бгв. Эн тōрмуд бōрхн цагин эргцд, тавн джилин туршт мана тангьгьчиг эврэ келнэ хальмг специалистнряр тетглгь келгьн болджана.

Коммунизмин цаг эклдж йовх заамд кун улсин эрдм-сургууль улм гүүдэж, нярдэж йовна. Эн тōр күүцлгьнд мана тангьгьчин цуг организацс оньган бгч, куч-кōлсч олиг бурдэхмн. Эрдм-сургуулин тōр эрки чинртэ тōр болцжана. Эн тōрт района партийн комитетс йосга партийн хялэц бгч, цаг түүдлго школмуд яслгьиг, шинэс школмуд тосхлгьиг эврэ бат гардврган авх зōвтэ.

Сургуульчнр болн сургуулин багшнр зуна каникулд сйәннәр амрл авч, шин серглинь чидл-тэгьяр ирх джилэ эрдм-сургуулян экллгь делгрүлх кергтэ. Эднэ амрлгьна хаалгьиг килмдэжтэгьяр бурдэхмн.

Шин чидляр, шин джидин сургуульдан эрдм-сургуулян гүүдүлхин төлө ноолдхмн.

И. илишқин,

Тангьгьчин эрдм-сургуулин
отделин заведующ.